

Γιατί λέμε όχι στο Νομοσχέδιο για το Μητρώο Έντυπου Τύπου

9 + 1 Ερωτήσεις και απαντήσεις για τις θέσεις του ΣΗΠΕ

Γιατί να δημιουργηθεί Μητρώο Περιφερειακών Εφημερίδων; Υπάρχει τέτοια ανάγκη;

Η ανάγκη θεσμικής οριοθέτησης του χώρου του Περιφερειακού Τύπου είναι από καιρό ληξιπρόθεσμη. Πρέπει και η Πολιτεία αλλά και η αγορά να έχουν μια σαφή εικόνα για το «ποιός είναι ποιός» σε έναν χώρο ευαίσθητο για την ενημέρωση και την πληροφόρηση των πολιτών αλλά και για την ίδια τη δημοκρατία. Αυτό είναι αναγκαία συνθήκη διαφάνειας και καθαρότητας στις συναλλαγές μεταξύ κράτους και έντυπου τύπου. Γιατί φυσικά αυτή η διαδικασία δεν αφορά το ποιά εφημερίδα θα κυκλοφορεί και ποια όχι αφού για αυτό δεν χρειάζεται ένταξη σε κανένα Μητρώο όπως ορίζει το Σύνταγμα, αλλά ποιά εφημερίδα και με ποιούς όρους, κανόνες και προϋποθέσεις θα μπορεί να συναλλάσσεται με το κράτος, με απόλυτη διαύγεια και διαφάνεια.

Μα σήμερα δεν υπάρχει τέτοιο Μητρώο; Γιατί χρειαζόμαστε νέο;

Πράγματι σήμερα ειδικά για τις ημερήσιες και εβδομαδιαίες περιφερειακές εφημερίδες υπάρχει το Μητρώο του Ν3548/07 όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το Ν4487/17. Αυτό το Μητρώο περιλαμβάνει τις περιφερειακές εφημερίδες που μπορούν να καταχωρούν τις υποχρεωτικές κρατικές δημοσιεύσεις (διακηρύξεις δημοπρασιών κλπ). Όμως αυτό το Μητρώο δεν είναι το Μητρώο που έχουμε ανάγκη και στο οποίο αναφερθήκαμε. Για δύο λόγους: Πρώτον γιατί είναι «αφύλακτη διάβαση» και δεν έχει σοβαρές προϋποθέσεις ένταξης σε αυτό. Είναι χαρακτηριστικό από τις 105 ημερήσιες περιφερειακές εφημερίδες που κυκλοφορούν σήμερα, μόνο 2-3 δεν είναι στο Μητρώο! Δεύτερον γιατί αφορά όπως είπαμε μόνο τις κρατικές δημοσιεύσεις και όχι, όπως θα έπρεπε, το σύνολο των δημόσιων πολιτικών στο χώρο του Τύπου. Αυτό το Μητρώο δεν κάνει τη δουλειά του!

Άρα πως πρέπει να είναι ένα σωστό Μητρώο κατά τη γνώμη σας;

Το είπαμε ήδη. Πρώτον να μην είναι «ξέφραγο αμπέλι» δηλαδή να έχει αυστηρές προϋποθέσεις ένταξης σε αυτό ώστε να έχει νόημα η δημιουργία του. Δεύτερον να αφορά το σύνολο των ασκούμενων σήμερα ή αύριο δημόσιων και κρατικών πολιτικών στο χώρο του έντυπου τύπου στη βάση της αρχής «ένταξη με αυστηρούς όρους και προϋποθέσεις αλλά και δικαιώματα για όσους εντάσσονται».

Όταν λέτε «αυστηρές προϋποθέσεις ένταξης» τι εννοείτε;

Εννοούμε ότι μια περιφερειακή εφημερίδα για να ενταχθεί στο Μητρώο πρέπει να διαθέτει ένα μίνιμουμ προϋποθέσεων που θα διασφαλίζουν ότι πρόκειται για μια υπαρκτή, σοβαρή και βιώσιμη με όρους αγοράς εφημερίδα και όχι μια ευκαιριακή, τυχάρπαστη ή ακόμη και λαθρόβια και τυχολογική (γιατί υπάρχουν και τέτοια φαινόμενα) έκδοση. Τα κριτήρια για να διασφαλιστεί το πρώτο και να αποτραπεί το δεύτερο είναι πολλά. Τα κυριότερα είναι τα εξής: Ένα αναγκαίο χρονικό διάστημα συνεχούς έκδοσης για να εξασφαλιστεί ότι δεν πρόκειται για έκδοση-πυροτέχνημα, οπωσδήποτε επαρκής αριθμός δημοσιογράφων ώστε να διασφαλίζεται το πρωτογενές ενημερωτικό περιεχόμενο, ένας επίσης επαρκής αριθμός εργαζομένων λοιπών ειδικοτήτων (γραφίστες, πειστής, διανομείς, διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό κλπ) χωρίς τους οποίους δεν μπορεί να εκδοθεί και να κυκλοφορήσει μια εφημερίδα και φυσικά ένας μίνιμουμ αριθμός πωλούμενων φύλλων, ανάλογος του πληθυσμού κάθε νομού, ώστε να πιστοποιείται ότι πρόκειται για υπαρκτή εφημερίδα και όχι για προσωπικό «καπρίτσιο» του εκδότη της.

Όταν λέτε «σύνδεση με τις «δημόσιες πολιτικές» τι εννοείτε;

Εννοούμε ουσιαστικά τη διάθεση και ροή του κρατικού χρήματος προς τις εφημερίδες. Αυτή γίνεται σήμερα με τρεις τρόπους. Πρώτον όπως είπαμε, με τις υποχρεωτικές κρατικές καταχωρίσεις στον ημερήσιο και εβδομαδιαίο περιφερειακό τύπο. Δεύτερον με την Κρατική Διαφήμιση δηλαδή τα διαφημιστικά προγράμματα Υπουργείων, Δημόσιων Οργανισμών και ΝΠΔΔ, Περιφερειών, Δήμων κλπ. Τρίτον με τα διάφορα Προγράμματα ενίσχυσης και στήριξης του έντυπου τύπου που κατά καιρούς υλοποιούνται. Αυτό το κρατικό χρήμα δεν είναι λίγο ούτε ασήμαντο. Αλλά και ένα ευρώ να είναι θα πρέπει να διατίθεται με κανόνες απόλυτης διαφάνειας. Και φυσικά, όπως είπαμε, μόνο σε εκείνους που συγκεντρώνουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις. Η πρόσβαση στο κρατικό χρήμα δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι ανεξέλεγκτη μόνο και μόνο γιατί κάποιος δηλώνει εκδότης εφημερίδας.

Το Νομοσχέδιο που κατέθεσε στη Βουλή η κυβέρνηση δεν καλύπτει αυτές τις προϋποθέσεις που λέτε;

Δυστυχώς όχι! Οι προϋποθέσεις ένταξης στο Μητρώο είναι επιεικώς αστείες, τουλάχιστον για τις ημερήσιες εφημερίδες. Για παράδειγμα απαιτεί για όλους τους νομούς της χώρας πλην τριών, την ύπαρξη μόλις δύο δημοσιογράφων, ο ένας εκ των οποίων μπορεί να είναι και ο εκδότης και μάλιστα όχι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης! Προβλέπει την ύπαρξη μόλις ενός (!) εργαζομένου όταν όλοι γνωρίζουν ότι για να τυπωθεί και να κυκλοφορήσει μια ημερήσια εφημερίδα χρειάζονται μια σειρά ειδικότητες. Τι θα πρωτοκάνει αυτός ο ένας εργαζόμενος; Θα σχεδιάζει στο ατελιέ την εφημερίδα, θα την τυπώνει στο τυπογραφείο, θα την διανέμει στα σημεία πώλησης, θα σηκώνει τα τηλέφωνα, θα κρατάει την αλληλογραφία και θα καθαρίζει και τα γραφεία; Προβλέπει πολύ χαμηλό όριο πωλούμενων φύλλων χωρίς κλιμάκωση ανά νομό και επιτρέπει και ανέχεται μάλιστα την εξευτελιστική για όλο τον κλάδο υποτιμολόγηση του φύλλου στα επίπεδα του 0,1 ευρώ (!) στην οποία καταφεύγουν κάποιοι για να εμφανίζουν ανύπαρκτες πωλήσεις. Ανέχεται ακόμη και την ύπαρξη «εφημερίδων» από εκτυπωτή ή φωτοτυπικό μηχάνημα! Πρόκειται για καρικατούρα Μητρώου στο οποίο μετα βεβαιότητας θα ενταχθούν οι πάντες. Ακόμη και οι τυχαίρπαστοι, οι ευκαιριακοί και οι λαθρόβιοι. Για να μην πούμε και τίποτα χειρότερο...

Ναι αλλά αν γίνουν αυστηρότερες οι προϋποθέσεις πολλές εφημερίδες θα μείνουν έξω από το Μητρώο. Τι συνέπειες θα έχουν; Θα κλείσουν;

Όχι. Πρόκειται για μια παρεξήγηση ή μάλλον για μια σκόπιμη παραπλάνηση αφού όσοι τη διακινούν γνωρίζουν ότι λένε ψέμματα. Κανείς δεν θα κλείσει αν μείνει έξω από το Μητρώο. Το ακριβές είναι ότι θα στερηθεί το κρατικό χρήμα με τις μορφές που είπαμε πιο πάνω. Αν τώρα αυτό τον οδηγήσει στο να κλείσει, είναι από μόνη της μια πανηγυρική ομολογία ότι χωρίς το κρατικό χρήμα δεν μπορεί να επιβιώσει! Αλλά αν δεν σε συντηρούν οι αναγνώστες σου και η αγορά, γιατί θα πρέπει να σε συντηρεί το κράτος; Κι αν εξαρτάσαι από το κράτος για να ζήσεις τότε είναι σαφές ότι ακυρώνεις την ίδια την αποστολή σου ως Τύπος αδέσμευτος και ανεξάρτητος. Τόσο απλά και τόσο ξεκάθαρα!

Ακόμη κι αν δεν κλείσουν νομικά αυτές οι εφημερίδες, θα στερηθούν όπως λέτε το κρατικό χρήμα. Αυτό δεν θα τις οδηγήσει στο κλείσιμο; Και αυτό δεν θα είναι ένα πλήγμα για τον πλουραλισμό και την πολυφωνία;

Το ακριβώς αντίθετο ισχύει και το είπαμε ήδη. Αυτές οι εφημερίδες που σιτίζονται από το κρατικό πρυτανείο δεν είναι φωνές πλουραλισμού, πολυφωνίας και εν τέλει δημοκρατίας που αξίζει να στηριχτούν. Αντιθέτως είναι εστίες εξάρτησης, αδιαφάνειας και διαπλοκής. Γιατί αυτός που σε συντηρεί

και σε κρατάει με τεχνητό τρόπο στη ζωή, είναι αυτονόητο ότι ελέγχει και τη φωνή και τη γραφίδα σου. Και αυτό είναι ο θάνατος της ελευθεροτυπίας, της ελεύθερης έκφρασης και της ίδιας της δημοκρατίας.

Εσείς ως ΣΗΠΕ γιατί αντιδράτε τόσο έντονα; Τι σας ενοχλεί αν μπουν στο Μητρώο όλες οι εφημερίδες;

Αντιδρούμε και διαμαρτυρόμαστε γιατί νοθεύεται μέχρις εξαφάνισης ο υγιής ανταγωνισμός. Και αυτό βλάπτει άμεσα και καταφανώς τα συμφέροντα των υγιών και σοβαρών επιχειρήσεων τύπου της Περιφέρειας που εκπροσωπεί ο ΣΗΠΕ. Η πίτα που αντιστοιχεί στο κρατικό χρήμα δεν είναι ατελείωτη. Αντίθετα είναι ανεπαρκής και είναι φυσικό όταν διεκδικούν και παίρνουν κομμάτια της όσοι δεν θα έπρεπε να είναι δικαιούχοι, να μειώνεται το ποσοστό που δικαιούνται εκείνοι που πραγματικά επενδύουν κόπο, χρόνο και κυρίως χρήμα ώστε να βελτιώσουν τις εφημερίδες τους και να προσφέρουν ποιοτική ενημέρωση στους πολίτες. Ένα παράδειγμα αρκεί: Με το ισχύον σήμερα νομικό καθεστώς οι κρατικές δημοσιεύσεις πρέπει να μοιράζονται «ισομερώς» σε όλες τις εφημερίδες του νομού που είναι στο Μητρώο. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι μια εφημερίδα με 30, 40 ή 50 εργαζόμενους θα πάρει τα ίδια ακριβώς χρήματα με μια εφημερίδα με έναν εργαζόμενο! Δηλαδή το κρατικό χρήμα αντί να διατεθεί παραγωγικά στην πραγματική οικονομία και στην αγορά θα πάει απευθείας στην τσέπη κάποιου «εκδότη». Είναι αυτό δίκαιο και λογικό; Γι' αυτό φωνάζουμε και αντιδρούμε.

Κάποιοι λένε ότι ο ΣΗΠΕ κοιτάζει μόνο τι συμβαίνει στους μεγάλους νομούς της χώρας και αγνοεί την πραγματικότητα των μικρών νομών όπου είναι δύσκολο για τις εφημερίδες να ανταποκριθούν σε αυστηρές προϋποθέσεις.

Αυτό είναι άλλη μια σκόπιμη παραπλάνηση. Πρώτα – πρώτα ο ΣΗΠΕ έχει στις τάξεις του μέλη από όλους σχεδόν τους νομούς της χώρας ακόμη και από πολύ μικρούς. Ακόμη και σε αυτούς τους νομούς υπάρχουν εφημερίδες σοβαρές και αξιόπιστες που ανταποκρίνονται με επάρκεια και ευθύνη στην αποστολή τους. Γνωρίζουμε φυσικά ότι άλλες προϋποθέσεις πρέπει να απαιτούνται στο Ηράκλειο, τη Λάρισα ή την Αχαΐα και άλλες στα Γρεβενά, στη Φωκίδα ή στα μικρά νησιά. Για το λόγο αυτό ο ΣΗΠΕ επεξεργάστηκε και κατέθεσε στην κυβέρνηση και στον δημόσιο διάλογο μια πλήρη, πολυσέλιδη και αναλυτική πρόταση όπου όλες οι προϋποθέσεις ένταξης στο Μητρώο υπολογίζονται κλιμακωτά και αναλογικά με βάση ειδικούς συντελεστές για κάθε νομό της χώρας ξεχωριστά! Κάναμε δηλαδή εμείς αυτό που όφειλε να κάνει η Πολιτεία. Δυστυχώς δεν εισακουστήκαμε...